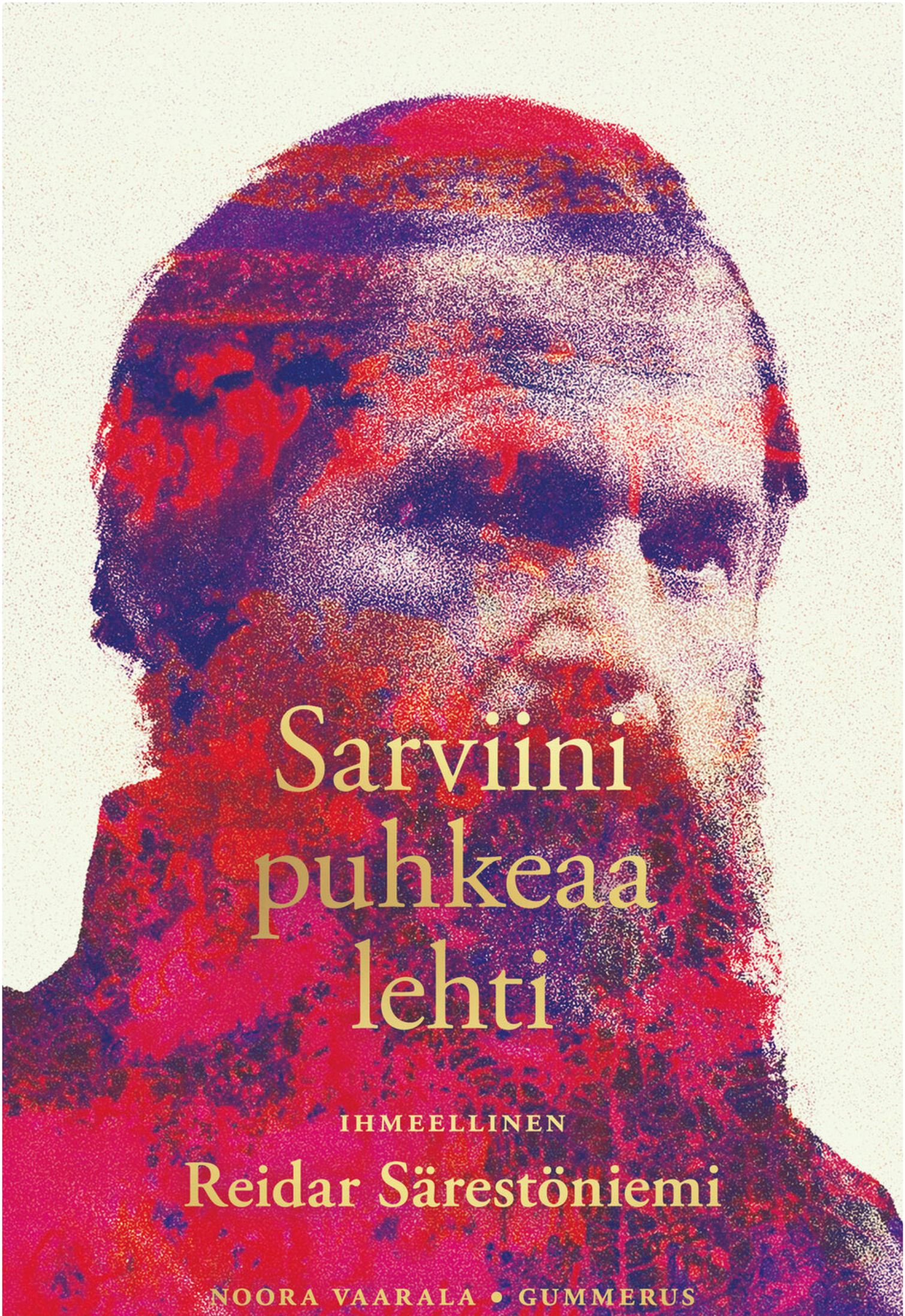

Sarviini puhkeaa lehti

IHMEELLINEN

Reidar Särestöniemi

NOORA VAARALA • GUMMERUS

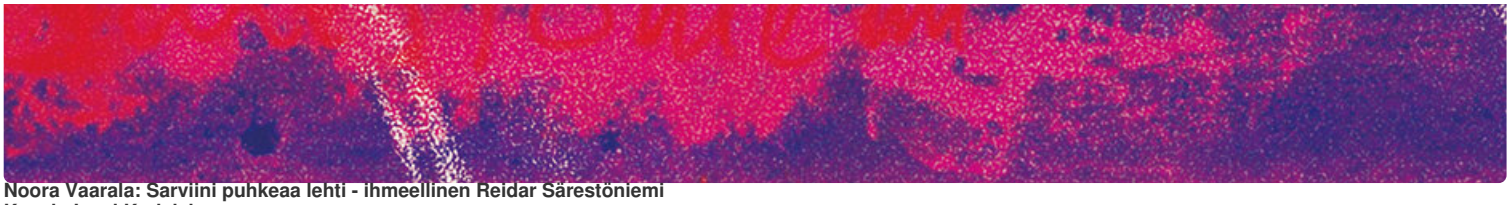

Noora Vaarala: Sarviini puhkeaa lehti - ihmeellinen Reidar Särestöniemi
Kansi: Jussi Karjalainen

Miksi Reidar Särestöniemeä on haluttu tulkita väärin? - Elämäkerta värien ruhtinaasta ilmestyy 2.3

14.6.2025 0.00

Lappilaisen Reidar Särestöniemen (1925-1981) taide odottaa edelleen uudelleenarviointia ja taidepiirien hyväksyntää, sanoo kirjailija Noora Vaarala, jonka kirjoittama Sarviini puhkeaa lehti – Ihmeellinen Reidar Särestöniemi (Gummerus) ilmestyy 2.3. Värien ruhtinaan syntymästä tulee tänä vuonna kuluneeksi 100 vuotta.

Reidar Särestöniemi (1925–1981) oli monien legendojen mies: värikäs hahmo, joka viihtyi lehtien palstoilla mutta asui tiettömän taipaleen takana Kittilän Kaukosessa. Värikkäitä olivat myös hänen Lapin luonnosta ammentavat teoksensa, joita ostava yleisö rakasti mutta taidepiirit hylkivät. Nykykatsojan on helppo nähdä maalausten toistuvana teemana miesten välinen rakkaus. Taiteilijan elinaikana tämä sivuutettiin ja vuosien suhde runoilija **Yrjö Kaijärveen** jäi salaisuudeksi: homoseksuaalisuus oli rikos ja sairaus.

Miksei **Reidar Särestöniemestä** ole tullut suurta suomalaista queer-taiteilijaa **Tove Janssonin** ja **Touko Laaksosen** rinnalle? Miksi Särestöniemen taide on niin kapeasti tulkittua ja isojen museoiden ylenkatsomaa? Perusteellisesti taustoitetussa elämäkerrassa kirjailija ja toimittaja **Noora Vaarala** purkaa myyttiä ”Lapin shamaanista” ja avaa samalla suomalaisen homouden historiaa 1960-70-luvuilta. Teos sisältää ennennäkemättömiä otteita Reidarin ja Yrjön kirjeenvaihdosta.
Kittilässä kasvaneelle Vaaralalle oman kylän legenda Särestöniemi oli pitkään itsestäänselvyys. Vasta aikuisena Vaarala ymmärsi, että hänen käsityksensä taiteilijasta oli pahasti pielessä.

- Halusin tällä kirjalla vaikuttaa mielikuviin Reidarista mutta myös mielikuviin Lapista, koska molemmat ovat vääristyneitä ja etelän median määrittämiä. Lappi nähdään usein häiritsevästi Etelä-Suomen resurssina, hiihtolomakohteena ja eksoottisena tarujen tyyssijana, Vaarala sanoo.

Kirjailija **Noora Vaarala** on kulttuuri- ja featuretoimittaja, jonka artikkeleita ovat julkaisseet mm. HS Teema, Helsingin Sanomien Kuukausiliite, Image ja Yle. Hän on aiemmin ollut mukana toimittamassa esseekokoelmaa Television lapset (Siltala 2019) ja tekstikokoelmaa Jotkut taas väittävät (Suomen kulttuurirahasto 2017).

Noora Vaarala. Kuva: Noora Vaarala